

ЛЕНИН ЁЛУ

ЛЕНИНСКИЙ ПУТЬ

1990

Бағасы 3 кепек

Еллары атив этип онгарып район Советлени испол-
комларына тапшурулгъан ва шо иш республиканы М
кистрлер Советини къатты кюйдеги тергемлю тюбюн-
оьтгерилежек.

Литваны Компартиясыны XX съездини къарарларыны гъакъында
КПСС-ни ЦЕНТРАЛЬНЫЙ КОМИТЕТИНИ ПЛЕНУМУНУ 1990-нчы йыл 7-нчи ФЕВРАЛЬДАГЪЫ

Бизин тарихибиз де лап
осал уварениде. Халкы та-
рихибизни бидмей Тарихин
Салтанат биде тарихини. Бу
тарихи салтанат, тарихини
кырапайымыз. Руссыйда
тарихи салтанат биде тарихи
Ата-баба, тарихини аркы-
лыч учун итти кыяда юшун.
Гышын сар заманда да
укуматны аркыч. Аюрукда
он тогузунчу ит биде
пача гышунатны аркыч
Шамилни Салтанатны
булан Кавказны бары да
калалары биде юшунган.
Сонгы буларда да шон-
ли булган. Тарихде ит
аркыч биде тарихини.

КЪЫШЛАВ КЪУРУМЛУ ОЪТГЕРИЛСИН

Яшав ачык гёрсете

Загыматны кзурууда янгы кыйдалары кюлгав шоссалат пайда берме болмайганы белгиле. Бары да ерлерде ймник, бизин «Совет Армия» совхозну коллективни де, подрядны, ижараны кюлгав гиришени ончакы кеп заман болмай буса да, гыли бир тюрю гысиллер чыггарма бажарыла. Башлап бригада подряд юзюмчюлюк кюлганна башлады. Юзюмчюлюк бригаданы бригадир коммунист В. Насруллаев коллективни ишин тюз кзурма бажарды. Адамланы ахырынчы натижалар учун гыракаты артгавыны разлик булан эстерме туюше. Совхозу-буз артдагы эки йилны ичинде пачалыкыга асыл емиш тапшурувну планларын ва кыбул етилген борчларын устюнлю кюлде толтура гелегенликте алдыны кыйда-ны тасире барны айтма гек.

Юзюмчюлюк совхозну экономикасын беклеширивге ахшы кемеке этеген болган буса да, хозяйствобузда аслу тармактардан бири гыйванчылык санала. Тюсю, гетген йыл биз эки де фермабыз-дагы сыйырланы жынсыл хонажиндесе алышдырганын себеби олагы аврув кыбунганылык болду. Эни гыал

алышынып тура. Гележекде сыйырлардан кеп сют алма болажатыбызга инанабыз. Совхозубузда кыйчулукну оьсдюрювге де тийишли тергев бакдырыла. Бизде 6 мингте ювук мал саклана, шолардан 3800-ю ана маллар. Кыш тармакны кзулукчулары учун лоп да жаваплы вакыти саналаганын хозяйствону кыйчулары бир де эсинден тайдырмай. Эки де кыйчулук бригаданы коллективлери бир-бири булан ирышга чыгып загымат теге.

Кырагында, кыйлагы сыйырлагы ймник кыш айларда тергев тарык болмайганды ймник гёрюне. Сайки, маллар сувуклагы да чыдамлы, емлени де ахтара турмай. Тюсю, бизин де шолай ойлашаганы вакытиерибиз бар эди. Амма кыйчулук бригадалар ижарага чыкгыяны, ишдер бютюлей алышынганны эстерме тарык. Коллективлени гыар члени тапшурулган борчларына уллу жавапдылык булан янашаганы болган. Бир вакытилерде ёддашына салып,

айыпдан кзуулма себеплер излейгенликни орнуна, четим намусну тюбюне гирип, ортак иште зарал болма кыймасны герти гыйы етиле. Шолай янашывну натижасында коммунист И. Багыатыровну бригадасы план булан токташдырылган 95 кюлзуну орнуна гыар юз ана кюйдан гетген йыл 118 кюлау алып аман оьсдюрме бажарды. Юн кыркында да гёрмекли натижалагы етишилген. Планы уьстевюне гыар малдан 500 грамм юн кыркылыган.

Экинчи бригаданы бригадир С. Сайпуллаев де сынавлу одаман санала. Тек ол ёлбашчылык этеген коллектив етишген натижалар биринчи бригада булан тентгешдиргенде бироз осал. Умуми кюлде алгында буса кыйчулук бригадалар пачалыкыга эт ва юн сатывну борчларын намусу булан кюттен.

Жамият маллар учун хозяйствода гыар йыл таман болар чакы сувлу ва кыатты емлер гыазирлене. Кыйчулар емлер кеп харжланган сайын, болдурулаган продук-

цияны оьсюне токтайтган багыасы артма болаганын биле ва шо саялы емлени асырап харжлама кыаст ете. Мисал учун, гетген йыл кыйчулар совхоз топлаган емлерден таза бичени та саламны эконом этме болду. Демек, алдагы йыл гыазирленген салам бу йыл башга тюрю гыажатлагы кюлдана, сан янын тас этмеген бичен кыйлагы бериле.

Кышны яртасындан, да кюлайы оьтуп тура буса да, кый ферманы янында арактлагы салынган бичени ва саламны гёрме бажарыла. Айтаганыкы, бу йыл да кыйчулар топланган емлени бир пайын эконом этме болажак. Емлени харжлаву тындырыкылы кюлде гысабы юрюлегенликни натижасында этни ва юнню оьсюне токтайтган багыасы тибен тюшегенден кыйры да, кыйчулагы берилеген гыакыны кыадары арта. Мисал учун, адп харжланган емлени багыасын 20 проценти кыйчулары гыагына кюшула.

Кёбюсю колхозларда ва совхозларда гыйванчылыкы оьзге специалистлени гыйсылыгы, гыали гелип бизин башыбызга тие, — дей ол. Гертиден де, см гыазирлевде йиберилен кемчиликлени гёзден гечирип кырагында, гыар абатда жавапсызлыктын, гыйсызлыктын натижаларын ос етиле. Масала, гыйнжай чачып, не заманында сугармай, не каза урмай, не бьзге кзулугуын кютмей, авлактарда донгуз тегенек оьсюп кыалган. Гыали ёлбашчылар: «Адамлар оьзлер оьсдюрген памидорну гыйында эди», — деп, башгалагы айып салма кыарай. Донгуз тегенекден де не силос болсун? Уьстевюне бир силос куюну 8—10 гюню орнуна эки айгы ювук, толтуруп турган. О да багы чирип, арамайган болган.

Алда чы планланы толтурууда совхоз юртну халкындан сют жыйып, аз буса да амал ете эди. Мисал учун, оьтген йыл кюркымаскылылар совхозга 52 тонна сют тапшурган эди. Бу йыл, аярокыда гыали кыш айларда, халкыга да умут этмеге ба-

да загымат тегенелени кеплерини чакы уллу болган экениги яшырттын тюгюл. Яшоьрюмлер аярокыда гыйванчылыкыга загымат текме гелме суймей. Ону хыйлы себеплери бар. Тармакыда загымат тегенелени алапалары айтардай уллу тюгюллюгю шолардан бири деп гыйсаплайман. Артдагы заман болганча бизин хозяйствода да шолай гыал бар эди, амма ижара аралыктар кюлланма башлаганылы, тармакыда ишлеме сюегенлени санаву арды. Гыали кыйчулар болуп асгер борчун кютюп гелгенлени ва борчларын бугюн намусу булан кютегенлени арасындан да А. Давутовну, Г. Гелеаевни ва оьзгелени эсгерме бажарыла.

Кыйчулукну, оьсдюрме, пачалыкыга тапшурулаган этни ва юнню кыадарын артдырма тарыгын совхозну ёлбашчылары, специалистлери, оьзлер кыйчулар биле. Тек бары да зат бизден гыасил болмайганы белгиле. Совхозубузуна яй айларда отлама болур чакы майданлары ёкы. Шо саялы совхозну ёл-

башчылары Унцукут районну «Арзакани» совхозуна ёлбашчылары булан сыйлешип, яй айларда бизин малланы оланы отлавлукларында, кышда буса олар бизин топуракларда сакылажаты гыакыда дыггар байланган. Пикрумну узата туруп, булай эсгерме сюемен. Алдагы йылларда тюзлюкде ерлешген хозяйстволаны топураклары тар хозяйствогога пайланып кыалган. Шолай мисаллар Кызылжурт районда кеп бар. Эни оланы кыйтарма заман болган.

Февраль айны ахыры, март айны башлагы гюнлери хозяйствону кыйчулары учун аярокыда жаваплы вакыти болуп токтай. Шо гюнлерде тел тюшюв оьтгерилене. Оггар гыалиден тутуп, онгарылабыз. Ким не зат булан машгул болажаты токташдырылган. Тел тюшювю кзурумлу оьтгертмек, юн кыркында кемеке этмек учун совхоз адамлар гёрсете. Ижарагы чыгып ишлейген кыйчулар жаваплы кампанийны кзурумлу оьтгертмек учун бары да гючюн салып чалыша жакы.

З. КЪАДИЕВ,
Кызылжурт районда
«Совет Армия» совхозну
баш зоотехниги.

Оьз мухбирибиз Гь. Атаев
Буйнакскиден билдире

Кюлевючлер тёгюле

Буйнакск районда Кировну атындагы колхозну членлери республикабызда картоп оьсдюрювю усталары гыисапта тезден белгиле. Гыар йыл мунда оланы гючю булан 130 гектарда картоп оьсдюрюле. Колхозчулар, гетген йылны кыйынылы табии шартларына да кыарамайлы, гыар гектардан 106 центнер тюшюм алып, районда лал ахшы гыасилеге етишген.

Гыали специалистлери янгы тюшюмю гыйын ете. Гектары тюшюм береген гючюн артдырмакы учун картоп оьсдюрюлеген тарлавларга ерли кюлевючлер бере. Шо иште колхозда уьч механизатор ктуршалган. Оланы акиси кюлевючлени топуракыга себеген янгы агрегатланы иште. Шолар Ибадулла Мугьтдинов, Гыйбулла Айгулов ймник сынавлу механизаторлагы иванылган. Ерли кюлевючлени хас тракторланы принциптерине экскаваторчу Камалутдин Аселдеров юклей.

Гыар гюн шо уьч де механизатор, — дей колхозну баш агроному Н. Чамсутов, — тувар фермага ювукыла ерлешдирилежк картоп участкагы 200 тоннага ювук полукы ташый. Шону биз гыар гектарга 40 тонна гыисапта бермеге токташганыбыз. Бугюнлеге ерли топуракыла 1280 тонна полукы чыгдарылып тура.

Колхозда ерли кюлевючлеге айрыча тергев берилегени негыакы тюгюл. Шо бир якыдан минерал кюлевючлерден осе хыйлы учуз токтай. Бирдагы якыдан картопну, химия дарманлар ймник, татывун бузмай. Сонг да гыар йыл мундагы тувар фермаланы янында ерли кюлевючлер гектары тюшюм береген дагыисини ахшылашдыркы ичканлык береген кыадарда топлана.

Сютню майлылыгы саялы

Янгы кафе

Буйнакск шагыарны Магачкыла шоссе орамында жамият ашамалыгыны предприятисини янгы кафеи иште салынган. Шону залына гиргендокы, онгарылган кыйдасы айрыча тергевни тарта. Арио согулаган музыка юреклерде тамаша шатлык гыасилени тувара. Мунда гелгендегетти кюшуган сунлар, кофе, марожина, гыал бичирилген оьзге гыарлю продукталар бериле. Шоланы сан яны ва татыву адамлар рази кылардай гыазирдене. Неге тюгюл де кафеде ишлемеге шагыарны лоп да бажарылау кондитерлери чакырылган.

Кафени янында алымчуланы заказларына гере ундан, татлылар продукталар гыазирлеп сатаганы «Кулиария» юкени де иштеме башлаган.

Гёзден тайгган гёнгюлден де таяр

Киров районда (Магачкыла шагьар) «Марковский» совхозну жынсыл гыйванлар сакланаганы 2 номерли тувар фермасында алты айны ичинде беш заводуючий алышыганы. Савунчулар, туварчылар да мунда узак турмай, ишинден тайып гете. Бусагыда да фермада ишлейген 8 савунчудан иртасы башга юртлардан гелген адамлар. Кюркымаскылылар гыйванчылык тармакыга арт берген десе де ярай.

Артдагы йыллар совхоз пачалыкыга сют тапшурувну планларын йара гелген. Аггюром кзурулаганча, хозяйствобузда тергев юзюмчюлюк бакдырып, фермалар хыйлы заман кыаравуз кыалып турган. Шо вакытилерде юрта акчасы аз, кыйыны кеп савунчуну ва туварчыны иши лоп да абурсуз касбулар болгандыр. Совхозда гыйванчыланы арасында, юзюмчюлери ймник, пачалыкы савыгалагы ес болган, кыйратлы загыматы булан

Амма бир «сюрюнген» сонг да, совхозну дирекциясы, бизден оьрделгилер планланы толтурмакы талап ете, адамлар не сюйсе болар бугы деп юрюген. Белгиле кюлде, СССР-ни Министрлер Советини кыарарына гере, гыйванчылар ишине муштарлы болсун учун, кёбюсю совхозларда ва колхозларда олагы кредитге сыйырлар бериле. Сыйыры багыасын олар сют булан телей. Гёлев битген сонг, сюйсе гата, сюйсе оьсюню ихтиярында кюя. Хозяйствону баш

коллектив язбашда, емлени иркин вакытисинде кеп затгы етишип болмай кыала. 30-дан да артык сыйыр савулмай кыалаганы гюнлер бола. Нечакы айланса да, бригадир сыйырланы савмакы учун акчагы да адам тутуп болмай бек талчыгы. Совхозну ёлбашчылары да: «О сини кыйыныгыыз», — деп, ягыда тура. Шолай ижарачылар учун бек кыйынылы гюнлерде тийишли кыарав ёкы саялы, гыйванлагы туберкулёз аврув югга. Кзурулуп арадан дёрт ай да гетмейли, ижарачылары бригадасы толукюлде тозула. Гыали эни совхозда ижарага чыгып ишлеме гыасиретилер болар дегенге инанма кыйын.

Тюсю, юртада совхозну таналарын алып, абзарларында

чудан арткы башгы журттардан гелген адамдар. Мискилалылар гыйванчылык тармакыга арт берген десе де ярай.

Артагы ыялар совхоз пачалыкыга сют тапшурууну планларын ыра гелген. Агропром кзурулганча, хозяйство бары да тергевюн юзюмчюлюккө бактырып, фермалар хыйлы заман кырауусу кылып турган. Шо пактыларда юрта акчачы аз, кымыны кеп сапунчуну ва тунарчыны иши лап да абурсуу касбулар болгандыр. Совхозда гыйванчылыны арасында, юзюмчюлер йимик, пачалык савгьатлагыа ес болган, кыйратлы загьматы булан дангыа айтылган адамлар да ёк. Юрт хозяйствону ишин юрютюде алышынылар болдурулганда да, совхозда гыйванчылык тармакыга бакгыан янашыв алышынып битмеген. Биз оырде гелтирген мисаллар да шону толу кюйде жасатлай.

Тюзю, кемчиликлен гыйкында айта туруп, совхозну дирекциясыны лнындан бир зат да этилмеген десек де, дурус болуп битмес. Тек кемчиликлерден азат болабыз деп, мунда, мен ойлашаган кюйде, терс ёлну таплаганлар.

1987-чи йыл совхоз гыйванчылыккь продукталаны кыдарын артдырмакь муратда, 200 чинг манаттан да кюлай акчча харжлап, Ленинград областдан 103 жынсы сыйырны сатып ала. Бран шартлагыа уйренмеген гыйванлар сютюн кемитме, аврума башлай. Гьали совхозда шо сыйырланы 48-и тююл кыалмаган. Хозяйствону ёлбашчылары, устыюлюклен кюл да этеген адамлар акенин унутуп, савунчулары, туварчылары иш шартларын ихшылашдырмайлы, гьалны сыйырланы сананун артдырып кюлайлашдырмакыа кыараган.

Амма бир «сюрюнген» сонг да, совхозну дирекциясы, биз ден оырдегилер планланы толтурмакыны талап өте, адамлар не сыйсе болар бугьай деп юрөгөн. Болгиди кюйде, СССР-ни Министрлер Советини кыарарына гьере, гыйванчылар ишине муштарлы болсун учун, кёбюсю совхозларда ва колхозларда олагыа кредитго сыйырлар бериле. Сыйырны багыасын олар сют булан талей. Тёлев биттег сонг, сыйсе рата, сыйсе озыюню ихтиярында кюл. Хозяйствону баш зоотехникни М. Ягыяев, бизде де шону өтмесек болмас деп айланганда, совхозну о замангыа директору Къ. Мамаев: «Алма сую буса, она савулмайган сыйырланы 2 минг манатгыа сатып алысын», — деп, ихшы ишге тогыас салып кыойган.

Гетген йыл совхоз гыйванчылыккыда алдыны ижара кыайданы кюлламакыа кыараган. Кыараган дейбиз, неге тююл шо ишге тийишли гьазирлик гьермейли гиришген. Дагы да ачыкь этип айтыганда, бары да авараланы озылдерден тайдырып, гыйванчылагыа саллаган. Шо пактытилерде гыйванчылыккылагы гьалны ихшы биле де туруп, совхозну комсомол кзурумуну секретары Расул Сулейманов ферманы ижарагыа алма нечик рази болуп кыалганына да тамаша боласан. Яда мен өтмесем, ким өтер, деп ойлаша болганмы экен? Тек тийишли шартларсыз, алгысавдукь да этилген иш натижалар да бермежеги ачыкь.

Ижарачылар, совхоз булан дыгыар да байлап, 200 сыйырны кзулугьун кютме борч ала. Сыкылашамаган, бир-бирин ихшы танып битмеген

гадир сыйырланы савмакь учун акччагыа да адам тутуп болмай бек талчыгыа. Совхозну ёлбашчылары да: «О синзин кыыйныгымыз», — деп, ягыада тура. Шолай ижарачылар учун бек кыыйныгы юнлерде тийишли кыарап ёкь саялы, гыйванчылагыа гьуберкудъ аывуз югыа. Кыруулуп арадан дёрт ай да гетмейли, ижарачылары бригадасы толу кюйде тозула. Гьали энни совхозда ижарагыа чыгып ишлеме гьасиретдилер болар дегенге инанма кыыйны.

Тюзю, юрта совхозну танааларын алып, абзарларында сакылайганлар бар. Шо да ижара подрядны бир кыайдагысы. Тек берген булан не пайда, совхоз дыгыарда айтылган кюйде адамлаы емлер булан таьмин этип болмай. Бу йыл йимик емлер булангы кыытлык хозяйствода алда бир де болмагандыр.

Алдагы йыл совхоз 500 тонна ем чювюнюр топлаган еди буса, гетген йыл 12 гектар ерден 12 тонна тююл чювюнюр кыайтарылмаган. Силос кзуулардыгы чиринген, дёрт де якыгыа яман ийис яган емге ем деп айтмагыа да тилибиз айланмай. Мунда гыйванчылыны кыыйлыккьсытган, бирдагы бир зат болду. Емлер аз экенлигине де кыарамайлы, совхозда бир-бир механизаторлагыа, овошчулагыа емлер берилди. Тек инг башлап таьмин этилме тюшеген гыйванчылыны унутуп кыойганлар. Озюкыда, шолай этиле болган сонг, бу тармакыа ишлеме ким сюер? Гьали совхозну баш зоотехникни озыюню тувра борчларын кютмекни орнуна, бары да затны ташлап, хоншу хозяйстволагыа юрюп, емлер ахтара «Совхозну директору ва ем гьазирлевеге жавап береген

А. АЛИЕВ,
хас мухбирибиз.

панидорну гыйында еди», — деп, башгылагыа айып сакьма кыарай. Донгуз тегенекдеп не силос болсун? Устыевонг бир силос кзуюну 8—10 гююню орнуна акы айгыа ювукь толтуруп турган. О да багыгы чирип ярамайган болган.

Алда чы планланы толтурууда совхоз юртну халкындан сют жыйып, аз буса да амал өте еди. Мисал учун, оьтген йыл кьоркьмаскыаламылар совхозгыа 52 тонна сют тапшурган еди. Бу йыл, айрокьда гьали кыыш айларда, халкыгыа да умут өтмеге бажарылмай. Адамлар озылдерден артыкь кыалган сютю совхоз олагыа ем береген саялы тапшура еди. Гьали жамият гыйванлагыа да ем етишмейген болган сонг, хозяйствогыа сатмакыны да маьнасы ёкь.

Фермаларда бек бузукь гьал бар, — дей совхозну баш зоотехникни Магьаммат Ягыяев. — Мени ишине ихшылашдырмакь учун береген таклифлерим совхозну дирекциясыны лнындан якылав тапмай тура. Инг башлап адамланы фермалардан кыачмайган кюню өтмеге тарыкь. Шону англамай туруп, бизин бир ишине биз де алгыа юрюмежек.

Тюз, инг башлап адамланы гыйлы этилмеге герек. Хыйлы йыллар совхозну ёлбашчылары, гыйванчылык тармакыга немкьорай янашып, онда ишлейгенлени талапларына кзулакьтасмай турган. Башгыа чалай айтгыанда, гыйванчылыкь совхозну гьакимлирини гьёзюнден тайган. Гьёзюнден тайган сонг, гьёнкюлден деляр деп, бизин ата бабаларыбыз да негыакь айтмаган.

Хасавюрт районда «Ботсюрт» деген совхозну савунчусу Зайнап Салаватова озыюне бегетилген гьар сыйырды план булан токташдырылганындан эсе минг килограммдан да артыкь сют сава. Бешйыллыкыны ахырынчы йылы да ол ихшы башлаган. Озыюню бай сынауун толу кюйде пайдаландыра туруп, гетген йылы шу пактыс булан тенгешдиргенде ол гьали де сыйырлардан алыгыа сютю кемитмей юрюй.

СУРАТДА: З. САЛАВАТОВА,
Гь. АБДУЛЛАЕВ чыгыарган сурап.

АСИЯТ АЛДА

Гыйванчылыны кыыстапулуу заманы етишген. Кыышлавну кзурумлу оьттерин — олар учун жаваплы борч. Шо борчну намуслу кюйде кютегенлер де аз тююл. Масала, Хасавюрт районда «Кыазмаавул» колхозну савунчусу Асият Давутова шолайлардан санала.

Ол озыюне бегетилген 15 сыйырды савулаган сютю кыадарын кыышны кыыйнылы пактысинде де кемимеге кюймас учун чалыша. Етишген гьасиллери де яман тююл. Оьтген январь айда ол гьар сыйырындан 270 килограмм сют савган. Шо буса, гетген йылы шу заманында

савунганындан эсе, хыйлы артыкь.

Асият он экинчи бешйыллыкыны тапшурувларын да артыкьлыгы булан кюте геле. Ол гетген йыл озыюне бегетилген сыйырланы гьарисинден план булан гьёз алгыа тутулганындан 476 килограмм сют артыкь савганылыкь да шону гертидей.

Инг де аслу зат — ол сыйырлагыа кзулдукь этинде, оланы продукталыгыны ихшылашдырыда ким де уьлгы алса да ярадай бай сынав топлаган. Гележекте шо сынаууну озыгелеге де англаласа пайдалы болур деп эсибизге геле. А. ВАГЬАБОВ.

береген дагынысын ихшылашдырма инканлыкь береген кыадарда топлана

Сютю майлылыгы саялы

Гетген йыл районну кыайстволары пачалыкыга планда гьёрсетилген 8140 тоннаны орнуна 8382 тонна сют сатган. Шону 62 проценти биринчи, 35 проценти буса экинчи сорт булан тапшурулган. 13 хозяйствода савунчулары, туварчылары гьаракаты булан сютю майлылыгы гьёрсетилген нормалар

ириятисини кыайстволары пачалыкыга планда гьёрсетилген 8140 тоннаны орнуна 8382 тонна сют сатган. Шону 62 проценти биринчи, 35 проценти буса экинчи сорт булан тапшурулган. 13 хозяйствода савунчулары, туварчылары гьаракаты булан сютю майлылыгы гьёрсетилген нормалар

Кафени ишине алышчуларыны заказларына гьере унда, татлиден продукталар гьазирлеп сатаган «Булавари» южени де ишлеме башлаган.

Янгы кыайданы хайыры

Совет районну хозяйстволарыны арасында да янгы кыайдаларда ишлеу пайдалыны тындырыкыны англаганлар ёкь тююл. Мисал учун, «Голоть» совхоз шолайлардан гьисаплана. Мунда энни ижара подряд гьёк кюйде кюллаана. Тюзю, ихшы хайыр да бере.

Алдын хозяйствону бавчулукь тармагы бек артда кыала еди, гьатта йылда орта гьисапда 100 минг манатдан да артыкь зарал бере еди. Ёлгыа йибериленг кемчиликлени гьисапгыа алып, емиш оьсдюрювню ижарагыа бергенде буса гьал белгили кюйде де кюлайлашамагыа башлады. Шо гыакыда айтгыанда, янгыз гетген йылыны мисаллары да хыйлы затин англала.

Демек, мунда гетген йыл бавчулукьдан совхоз, бары да борчларын да тёлеп, 1 миллион манатдан да кюлай таза хайыр алмагыа болду. Шо 1986-чы йылыны гьасилдери булан тенгешдиргенде беш керен артыкь.

Кюлда этиленг гьермекли гьасиллени гыакында сьз чыкьгыанда, ижарачылардан Патимат Мусалмагьамматова, Патимат Бегова, Магьаммат Зиньутдинов, Тавус Мирзоева ва хыйлы озыге ёлданланы саламатлы кюшумун эсгермей кюймагыа бажарылмай. Олар озылер алган емиш бавланы гьалны ихшылашдырыгыа байлавлу кеп иш өтди. Толу кюйде кзулукьлары етишдирилген тереклеги тизив тюшюм берегени де мекенли гьёрсетди.

Гьали мунда бары да гюч гелеген тюшюмню гьайын этивге бакьдырылган. Шо муратда тереклени артыкь, сакьат бутакьлары гесице, азыкьландырыла, сыдра аралары сюрюле.

Ижарачылары чалышывуна кыараганда олар бу йыл гетген йылдан эсе, кем тюшюм кыайтармажыгы гьёрюне. Кь. ДАВУТОВА, ДАССР-ни Пачалыкь агро-премуну выставкыны баш агроному.

Юрт специалистни пикрулары

Топураккыны гючю кемий

Бизин топураккыны дагынылиги, гючю йыл сайын кемий. Специалист болмаса да, юрт ерде яшайган кыайсы адам да шону эс өтгендир. Топураккыга себилеген агьулу дарманланы, кюйлевючлени оьлчевю арта, тек кыараууланган кюйде кыайтарыш болмай.

Бир пакты юрт хозяйство тармакыда оьсюмлюкленни интенсив технологиягыа гьере оьсдюрювню кыайдагы гьенг

кюйде кюллама башланды. Кёбюсю совхозларда ва колхозларда гьабижайны, гюзлюкленни буссагыада да шо кыайда булан оьсдюре. Мен англайган кюйде, интенсив деген зат чалт, кеп, алдан эсе артыкь деген маьнаны бере. Янгы технология шогтар кюрчюленме де кюрчюлене. Демек, топураккыга берилеген кюйлевючлени кыадары артган сонг, тюшюмню кыадары да артма гьерек.

Гелигиз, шо масьаланы устыюнде ихшы кюйде ойлашып, гьёзден гечирип кыайракыкь. Хозяйстволарда шо ишге не ёлларда гиришди? Интенсив технология булан ишлежек бригада деп, олагыа лап да сынаулу механизаторланы, сувчулары кзурушап, бузулмаган янгы техниканы да берип, сан ялы урлукь булан таьмин этип, тизив, берекетли топураккыларда ашыкь, гьабижай оьсдюрме

тапшурдулар. Йыл боюнда олагыа ёлбашчылары, специалистлени янындан тергев де осаллашмай турду. Озюкыда, натижада тюшюмню кыадары аз-кеп буса да артды. Тек шо янгы технологияны таьсинри, гючю булан болду деп инанмы кюйде айтма бажарылмай. Амма хозяйстволарда, оырдеги кзурулмагыа маьлуматлар берегенде, янгы технологияны ихшылыгы булан палан оьсюмлюкленни

тюшюмлююгю шунчакьгыа артган деп, билдире башлады. Савлай республиканы оьлчевюнде алгыанда уллу савналагыа айланьп, шо кыайда мекенли кюйде «пайдалыгыны» гьёрсетди ва юрт загьматчылары арасында якылав тапды деген гьасил чыгыарылды.

Кёбюсю тыш пачалыкьларда гьали кюйлевючлени, айрокьда гербицидлени болган чаккы аз кюллай. Тек бизде не дазусун, не оьлчевюн билмей, топураккыга артыкь гюч этип, ону дагынылиги хыйлы кемитиле. Юрт ерде буса гичиден тутуп ана топураккыны аявлама, асырама уьйрете.

Тек шо янгыз сьа кюйде кыалса, гележек наслаулагыа бизден не сюрме, не ашыкь оьсдюрме ярамайган дангыл авлакьлар кыалзажакь.

Бирдагы булай затгыа тергевюкюзню бакьдырма сюемен. Азыкьландырып ишлени технологиягыа гьере юртмек учун хас техника тарыкь бола. Амма мен билеген кюйде, районну ичинде шолай техника булан толу кюйде таьмин этилген бир хозяйство да ёкь. Мисал учун, бизин совхозда загьысыр айтмагыанда да, кюйлевючлени юкьлеме сама техника етишмей. Район агропромхияндан, гюнюне 50 манат

акчча да тёлеп, погрузчик алабыз. Ондан кыайры да, минерал кюйлевючлер йыл сайын багыа бола. Совхозгыа кюйлевючлени технологиягыа гьере кюлламакь учун кеп харж өтме тюше. Ихшы чы, тюшюм кюлай болуп кыайтарышы сама болса.

Хозяйстволарда болаган адамлар бирдагы бир затгыа тергев өтгендир. Кюйлевючлени тийишли кюйде сакьлама инканлыкь болмайлы, янгурну тюбюнде кыалып, кёллеге, татавуулагыа, оьзенлеге кюшулуп, айлана якыгыа улуу зарал гелтире. Сонг да, кюйлевючлени себеген адам, хас

техника ёкь саялы, заралама бела. Не янындан аласьа да, адамгыа, табиятгыа, топураккыга пайда бермей.

Озюкыда, мен минерал кюйлевючлени, агьулу дьрманлани кюлламайкь, олар тарыкь тю ол деме сыймеймен. Гьар затны дазусу, оьлчевю бо ма гьерек. Янгы технологияны производствогыа гийиреген с инг, шогтар гьере хозяйстволаны тийишли хас техника булан да таьмин өтме тарыкь.

М. АБДУЛОВ.

Буйнакск районда «Кыазмыш» совхозу агроному.

«ЛЕНИН ЁЛУ» 2 БЕТ

10 ФЕВРАЛЬ 1990 ЙЫЛ

«Бизин бек къазапандырды» деген макъалагъа гёре

АЙТЫЛГЪАН СЁЗ— АТЫЛГЪАН ОКЪ

Артдагы гюнлерде шамхал-инжиртлуданы РСФСР-ге депутатлыкъга кандидатлар булан ёлугъуу болду. Шонда гъар гюнлюк яшавну ва теле-жекде янгыртып къурувну ма сьадалары гъакъда сёз юрю-легенде, 16-нчы январда «Правда» газетде чыкыгъан К. Задудлаевни макъаласы гъакъдагы ёришив, жыйын-ны низамын бузуп, тертилей де, ол оьаю айтатъан «кёк кё-кюрвге» ошады.

Шолай макъаланы язгъанча, загъыстан халкъланы тарихин мекенли уйиренип, къумукъ-лагъа къаршы аталаны кы-лычларын ва хынжалларын гётермей, бизин аталар — къумукълар, аварлар, даргилер, лезгилер ва оьагелери — бирлешип Надиршагъны, Акъ-сакъ-Темирини ва олай оьаге

елевчулени дагъытгъаны гъакъда асде сакъласа.

Шамилин ёлбашчылыгъы булан рус начаны асгерлерине къаршы, ислам динни байрагъын алып, бары да дагъыстан миллетлер 25 йылланы узатгъында къан текген.

Гертти дагъыстанлы, да-гъыстанлы ана емдирген ва тарбиялагъан, къаркъарасын да дагъыстанлыны къаны бар адам шо макъаладагы сёзлени нечик азып болгъан.

Гёресиз, бу адамны гъа-кылын. 336 минг къумукъ халкъны, сайки, къабукъсуз йымурткъаны йимик, янчма сие. Шолай ойлар асине гелсе де, язмагъа яда халкъ арада айтмагъа ярармы?

Къумукъ халкъ башгъа миллетлени бир заманда да ят гёр меген ва гёрмежек. Асрулар

боюнда кёп миллетли Дагъыс-танда башгъалар булан татыв-лукъда, тенглике чшагъан ва яшамакъ.

Шамхалиянгюртдагы жы-йынны ортакъчылары юртну 1200 адамыны атындан Ха-савюрт районну ёлбашчылары-на шулай таклиф ате: «К. За-дудлаев йимик миллетчи ва дос къардаш миллетлени ара-сында от салма къаст этеген енгил гъакъыллы адамлар ге-лежек наслубузгъа тарбия бер-ме чи нечик де, партияны сыр-раларында да къалмакъ къор-къунчул». Къардашлар, дагъы-стан халкъланы арасында оьч-люк, бирев-биревню ят ва гё-бен гёрюв бир заманда да бол-магъан ва болмамакъ. Бизин дослукъну бирев де бузмас!

М. ИНИКУЕВ,
Шамхалиянгюрт.

БАРАКАЛЛА БИЛДИРЕБИЗ

Бизин девюр аялыкъны, янгыртып къурувну, демокра-тияны девюрю. Ата-бабалары-быздан къалгъан бизин булай айтывуу бар: «Девюр сагъа гёре юрюмес, сен девюрге гё-ре юрю». Шо айтыгъа бары да совет халкъ булан бирлик-де биз де абат алабыз. Да-гъыстанны халкълары да оьа-лени гиччи ва уллу уьюнде насип, талай, дослукъ къар-дашлыкъ болгъанын сиелер.

Биз къумукъ халкъ гъара-катыны ортакъчылары токъта тылгъан девюрге болгъан кем-чиликлени тайдырмагъа айла-набыз. Тек биз бир миллетни де меилитине тиймекден арек-биз. Миллетчилик къумукъ халкъгъа хас тюрлюлюгюн оьт-ген йыллар, гюзю йимик, гёр-сетип тура.

Мен Оьтемиш юрта яшай-ман. Къумукъ халкъ гъарака-

тыны программасын англата-ман деп къарасам, бир-бирев-лер, токътатылып тургъан де-вюрюн таъсиринден арчылып битмегенине гёре, шону къа-бул этмейлер. Шолай къумукъ халкъны бир-бир вакиллери де бизин тюз англамагъан сонг, башгъа миллетлеге не айтма болабыз?

Гъакимлик къолундагылар бизин муратларыбызны газет-лерден, радиодан, телевидение ден таба гени кюйде арагъа салып ойлашма имканлыкълар бермей. Шо саялы, бизин гъа-кыбызда айрокъда башгъа миллетлени арасында гертиден кёп арек хабарлар юрюле. Шу шартларда миллетлени арасын да уллу ёришивлюклер болуп гетсе, шогъар ким артыкъ гю-нагълы болар экен?

«Правда» газетин 16-нчы январда чыкыгъан номеринде-

ги К. Задудлаевни макъала-сын охугъанда, менде би-тюрю ойлар тувлунду. Шо гъакъда бизин юртну тамаза-ларыны арасында сёз чыкы-гъанда, олар бизге, жагъилле-ге, булай дедилер: «Уланлар инанмагъыз, бир чирик таиг-сав гезивню наслама бола».

Айтгъанлай да, шолай бо-луп чыкъды. Къарсалагъан ва къазаплагъан халкъны юрек-лерин К. Задудлаевни юртлу-ларыны «Ленин ёлуда» чыкы-гъан макъаласы басылтды.

Шо кагъызын тюрбюне къо-салгъан адамлагъа К. Задуд-лаев не адам экенин бары да къумукълагъа аян этгени сая-лы оьтемишлени атындан баракалла билдиребиз.

З. ЗАЙНАРБЕНОВ.
Оьтемиш.

БАРЫ ДА ХАЛКЪ БИЛСИН УЧУН

«Правда» газетини К. За-дудлаевни макъаласы, башгъа-ламы йимик, бизин де къазап-ландырды. Биз, къумукълар, бизин булан да абушма сый-майбиз, бизин бары да янын-дан тенглик гере.

Шо ана абувчуну макъала-сына гёре «Дагестанская пра-вда» газетде жавап неге чыкы-май? Первомайскоеде 39 адам къол салып азылгъан «Бизин бек къазапандырды» деген макъаланы «Дагестанская пра-

вда» газет де печать этип К. Задудлаев не адам экенин бары да халкъгъа англатма-тарыкъ.

Чонтавуллу учителлени атындан Гъажи ГЪАЖИЕВ.

Янгыртып къурув: масъалалар, борчлар

Заводну экинчи тынышы

Буйнакскидеги резин дёгер-чиклени ярашдырагъан за-водну асгиленген дёгерчикле-ге янгы резинни пэр булан биширип ябушдурагъан це-хинде ишлер гъали алда йи-мик кыставуллу тюрлю.

Шон-дагы бары да пресслер иш-лемей. Сонг да, заводгъа ал-да йимик ярашдырмакъ учун дёгерчиклер кёп гелмей. Шо саялы да гетген йыл мунда халкъ хозияствогъа тарыкъ-лы продукцияны чыгъарынуу планы 90,8 процентге тюрлю толмагъан. Биз шону себеп-лерин ахтарып, заводну ди-ректору К. Нурмагъаматов булан лакъыр этебиз.

— Артдагы эки йыл би-зин предприятиебизге хоншу республикалардан, айрокъда, Ростов областдан ярашдыр-макъ учун асгиленген дёгер-чиклер, дыгъарлар булан гел-мейгени саялы, производство-гючлерибизни толлу кюйде иш-летме болмайбыз, — деди ол.

— Сонг да, техника ясанды-рывларыбыз асгиленгени сая-лы, дёгерчиклени сан янып талаплагъа гёре ярашдыр-магъа цехлерде тийишли шарт-лар ёкъ. Хозияство расчёт-гъа гечгенли, бары да зат акъчагъа урунуп токътай. Айтгъаным, гъали хайырлы ишлемейген предприятиени бирев де гёрмеге суюмей. Кас-сада акъчанг болмаса, илму-ну, техниканы янгылыкълар-ын ишге салмагъа бажарыл-

май. Янгы экономика реформа произавствону да янгыр-макыны талап ате.

— Шо гъакъда сиз не ой-лашасыз? Гележекде не йи-мик планларыгъыз бар?

— Гъали биз, СССР-ни Министрлер Совети 1990-нчы йылгъа къабул этген эконо-мика программагъа кюрчюле-нип, — дей директор, — ас-лу гъалда халкъ кёп къол-лайгъан малланы чыгъарма-гъа токъташгъанбыз. Шогъар кюрчю салмагъа гетген йыл-дан башладыкъ. Заводда по-лиэтилен плёнкадан алычу-лар кёп ахтаратъан сумкалар этеген цех ишлеп тура. Экин-чи гезикге буса медицина продукция чыгъарынуу ма-стасы салынгъан. Шону чыгъаратъан цехни проект-лери де гъазир. Гелеген йыл-ны биринчи яртысында шо да ишге салынса, бизге аслу продукцияны чыгъарынуу гентлешдирмеге, бир нече мил-лион манатлар хайыр алма им-канлыкълар болажакъ.

Гертиден де, бутюн заводну экономикасыны гъалы яхшы тюрлю. Буса да мунда шо кыйын ва четим масъаланы чечмеге гёрюлген чаралар ге-зики булан яшавгъа чыгъары-ла. Заводда полиэтилен плён-кадан ашамлыкъ продукта-лар учун сумкалар гъазирлей-ген цехге гиргенде директор-ну ойларыны дуруслугъуна шеклик этмедик. Цехни янгы

техника ясандырывларына 420 минг манат харжлангъан. Заводгъа шоланы алмагъа Киевдеги «Полимермаш» коо-перативни кёмеги тийген.

Биз гелген гюн цехде бир сменада 12 адам ишлей эди. Ишчилени бир группасы, Киевге барып, янгы продук-цияны производствосуна уьй-ренип гелген. Сонг да, шо станокланы цехде къуруп, ишлетип бермеге асгерилген кооперативни мастерлери де гелген болгъанлар. Гъали иш-чилер оьзлени касбусуна тюр-шюнген. Бир сменада янгы цехде 5 мингге ювукъ бек арив тюрде уьстюнде суратла-ры булангъы сумкалар чы-гъарыла.

Заводну специалистлери бу-лан продукцияны гъакъында юрюлген лакъырдан шо эконо-мика якъдан хайырлы экени де англашылды. Бир сум-каны чыгъармакъ учун пред-приятиеде 30 кепек харжла-на. Шону гъарисин сатыв-алып къурулмагъа тапшуруп сатгъанда, заводгъа гъар сумкадан 16 кепек таза ха-йыр къала. Эгер цех толлу гючю булан уьч сменагъа ге-чюп ишлесе, суткада 15 минг-ге ювукъ сумка чыгъармагъа бажарыла. Къысгъача, эконо-мистлени гъасаллары булан гъар гюн 2500 манатгъа ювукъ таза хайыр акъча ал-ма имканлыкълар бар. Мунда шо хайырны оьлчевлери йыл-

гъа нечакъы болагъаны да саналгъан.

— Буса да биз шогъар инанып битмейбиз, — деди цехни начальниги А. Дадаев. Неге тюрлю, полиэтилен плён-каны гъазирлеме хамма т а-рыкълы оьлчевлерде гелмей. Цехни ишге салып, 16 тюр-продукция чыгъаргъан сонг, хаммал гелсе, уьйлени ичин онгарма болагъан маллар, яш-лар учун, явагъанда гиеген плашлар чыгъарма да бола-жакъ эдик.

Тюрлю, янгы ясандырывлар ерлешдирлен цехни ячи ишчилеге загъмат текме ты-гъыс. Шонда гъазирленген продукцияны салагъан ер де онгарылмагъан. Тек бирев де ишге гентюлсюз тюрлю. Цех-ни коллективни шо заманлыкъ четимликлер экенин биле.

«Эструдер» деген тирменге ошайгъан станокну ишлете-ген З. Нурмагъаматов оьаю-ню борчларына ахшы тюр-шюнген. Ол шо станокда къар-ны йимик акъ, химияны дюр-гюге ошайгъан бюртюклерин-ден бир токътавсуз полиети-лен плёнка, эзирлеп чыгъара.

Ону къабургъасында ер-лешген печать этеген машин-ге шо плёнканы салып, ону уьстюне уьч тюрлю тюрде арив суратлар этеген ясан-дырылда Къ. Абдурагъманов ишлей. Продукцияны сан яны ону усталыгъы булан бай-лангъан. Ол да шо касбугъа

Киевде уьйиренип гелген. Сум-каланы алывчулар шоланы бек арив гёрюнюшюн, ушата-жагъына шеклик этмейсен.

Шо гюн мунда столланы уьс-тюрндеги тигив этеген машин-леге ошайгъан, сумкаланы ягъаларын ябушдуруп, чыгъа-рагъан дёрт гиччи, станокну У. Алиева, Б. Акаева, С. Арс-ланова, Б. Дадаева ишлете-эди. Оланы къолундан чыгъа-гъан продукцияны сан, янына да багъана тапмайсан, Гъали-ге цехде мекенли иш норма-лар ёкъ. Станокланы сынап юрюле. Шоланы толлу гючю булан ишлетмек ва касбула-рына мекенли тюршюмек учун заман берилген. Буса да мунда ишлейген кызыланы гъарисин бир сменада 1200 сумканы тийишли технологиясын да сакълап чыгъарма уьйиренген.

Мен заводну абаарындан чыгып да битгенче: «Ди-ректорну Ленинград телефон-гъа чакъыра, — деп, ерли радиодан билдиреген сёзлер ашитилди.

— Экинчи гезикдеги шо мен айтатъан медицинада та-рыкълы продукцияны чыгъа-рагъан цехни къурагъан спе-циалистлер гелмеге гереке, — деп, К. Нурмагъаматов те-лефонгъа алгъасап гетди. Мен ону артындан къарап, завод-ну тынышы ачыла тургъ деп ойлашдым.

Гъ. АТАЕВ,
оьз мухбирибиз.

Четимликлеге де къарамайлы

Хасавюрт районда «Октябр-ни 20 йыллыгъы» деген сов-хозну гъайванчылыкъ тарма-гъында ижара подрядны тюр-лю-тюрлю къайдалары къола-лана. Мунда хозияствону ту-вар фермаларын ижарагъа алып ишлейгенлерден къай-ры, жамият гъайванланы аб-зарларында сакълайгъанлар да бар. Алдынлы къайданы кё-меги булан кёстеклилер арт-

дагы йыл пачалыкъгъа сют-ва эт тапшурувну планларын уьстюнюлю кюйде яшавгъа чыгъаргъан.

Озокъда, бары да ижара-чыланы натижалары бир йи-мик тюрлю. Оланы гъасилде-рини башгъа болмакълыгъы кёп-затлардан гъасил бола. Буса да къайратлы загъмат этеген коллективде натижа-лар осал болма кюй ёкъ. Мун-

да биринчилерден болуп гъай-ванчылыкъ тармакъда ижара къайданы Ж. Надиров ва Ч. Жанагъаев къоллагъан. Олар совхозну 50 хонажнин алып эт учун сакълай. Ижа-рачылар совхозгъа тапшура-гъан гъайванланы гъарисини авурулугъу 320 килограммдан кем болмай.

Башлапгъы вакътилерде ижарачылагъа тынч болма-

гъан. Совхоз олагъа 50 гъай-ванны сакъламакъ учун аран берип болмагъан. Шо саялы олагъа ондан-мундан къурулуш материалдар излеп-табып, аранны оьзлеге тургъуамагъа тюршген. Тек четимликлеге де къарамайлы, ижарачылар эт тапшурувну къадарын гюн сайын артдыра.

Д. ИРБАЙХАНОВ.

Мен де

шолай

ойлашаман

«Ленин ёлу» газетини 27-нчи январда чыкыгъан но-меринде М. Темирхановну ма-къаласын охугъанда гертит-лей де, республикагъа, район-лагъа ва юрлагъа намуслу, айрокъда ишчилени даянда-рып яхшы кютеген адамлар-дан депутатлар сайламакъ, янгыртып къурув чакълама-жакъ ва халкъланы арасын-дагы дослукъ бовлемежек, деп ойлашдым.

Мен олаюм дадан сонгъу йылларда номсумола. КИХС

ГЪАСИЛ

ЧЫГЪАРЫВ

«Правда» газетдеги К. Задуллаевни макъаласы, башгъаланы йимик, бизин де къзапландырды. Биз, къумукълар, бирев булан да ябушма сюймейбиз, бизге бары да анын дан тенглик герек.

Мен Оьтемиш юртада яшайман. Къумукъ халкъ гъаракатын шартларда миллетлени аратында да уллу эришлюклер болушгетсе, шогъар ким артыкъ гюнагълы болар экен?

«Правда» газетни 16-нчы январда чыккъан номеринде-

3. ЗАЙНАРБЕНОВ.
Оьтемиш.

БАРЫ ДА ХАЛКЪ БИЛСИН УЧУН

«Правда» газетдеги К. Задуллаевни макъаласы, башгъаланы йимик, бизин де къзапландырды. Биз, къумукълар, бирев булан да ябушма сюймейбиз, бизге бары да анын дан тенглик герек.

ЗАРАЛЛЫ МАКЪАЛА

К. Задуллаев 16-нчы январда «Правда» газетде чыккъан макъаласында, къумукъ халкъ гъаракатын чалышыуун терс англай, савлай укькебизге питне хабар яа. Мен ойлашагъан кюйде, бу янгыз авторну иши тжюл. Ону рутъландырагъан кеп адамлар болма герек.

Артдагы 30 йылны ичинде къумукъ халкъ оьз Батанындагы гъакимлигин, еслитин тас этди, хыйлы-хыйлы тарихде атлары белгиле адамларыбыз унутулду, ана тилин уйренивню маънасы тебенлешди. Гъатта «къумукълар ерли халкъ тжюл, олар мун-

Шо яла ябувчуу макъаласына гере «Дагестанская правда» газетде жавап неге чыкмай? Первомайскоеде 39 адам кьол салып изылгъан «Бизин бек къзапландырды» деген макъаланы «Дагестанская пра-

вда» газет де печать этип К. Задуллаев не адам экенни бары да халкъгъа англатматарыкъ.

Чонтавулла учителлени атындан
Гъажм ГЪАЖИЕВ.

мас эди. Башгъа миллетлени арасында: «Къумукълар бизин къуваламагъа сюе», — дейгенлер нечакъы да ёлугъа Оланы арасында олай хабарла ны бир-бир оьзлени пис муратларына етмеге сюеген адамлар яа. Бары да дагъыстанлылар халкъ гъаракаты не сюегени билсин учун республика газетлер, радиотелевидение оланы программасын аян этмеге герек. К. Задуллаевни кагъызына гере буса тийишли къурумлар чара гермеге тарыкъ.

И. ГЪАЖИЕВ,
Къызылюртадагы 4 номерли орта школаны учители.

АРАГЪА ТАТЫВСУЗЛУКЪ САЛА

27-нчи январда «Ленин ёлуда» чыккъан «Бизин бек къзапландырды» деген макъаланы охутъанда, бек тамаша болдум. Онда айтылагъан кюйде, К. Задуллаев «Правда» чыккъан оьзюню макъаласында, къумукълар аварланы къумукъ тюзден къуваламагъа сюе ва олагъа кършы иш гермеге герек, деп аза.

Алдын бизин Хасавюрт район къумукъ район эди. 30 йыллар алъякъда мунда аварлар гечдо. Бизин район къумукъланы болса да, оьз халкъбызгъа осал топуракъланы кьюп, гечюп гелгенлеге яхшы, демли топуракъланы бердик. Башгъа якълардан алгъанда да, биз оланы анив кършыладыкъ. Буса да башлапгъы йыллар эки де миллет

ни арасында разисизликлер ёкъ эди. Къумукълар кеп тенгсизликлеге чыдап турдулар. Гъали буса къумукълар тенгликни, тюзлюкню талап этгенде. К. Задуллаев йимиклер оланы дагъы да янчмагъа чакъыралар.

Х. ГЪЮСЕЙНОВА,
загъматны ветераны.
Боташюрт.

ЖАВАПГЪА НЕГЕ ТАРТЫЛМАЙ?

«СССР — бизин ортакъ уьлюбюз» деген рубриканы тжюбюнде «Правда» газетни 16-нчы январдагы номеринде К. Задуллаев изгъан гиччирек макъала чыкъмакълыгъы, башгъаланы йимик, мени де бек къзапландырды. Шо макъ-

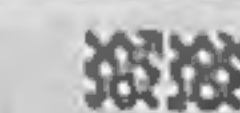
лагъа гере Хасавюрт районда Первомайское юртну халкъны атындан изылгъан «Бизин бек къзапландырды» деген кагъызы «Ленин ёлу» газетде печать этилип, оьз заманындагы ва бек пайдалы иш болду.

Мен бир затгъа тамаша боламан: миллетчиликни отунягъагъандар жавапгъа неге тартылмай?

А. ГЪАЖИЕВ.
Оьтемиш.

«Правда» газетдеги К. Задуллаевни макъаласы, башгъаланы йимик, бизин де къзапландырды. Биз, къумукълар, бирев булан да ябушма сюймейбиз, бизге бары да анын дан тенглик герек.

«Правда» газетдеги К. Задуллаевни макъаласы, башгъаланы йимик, бизин де къзапландырды. Биз, къумукълар, бирев булан да ябушма сюймейбиз, бизге бары да анын дан тенглик герек.

ГЪАСИЛ ЧЫГЪАРЫВ КОНЦЕРТ

Магъачкъалада М. Горькийни атындагы Рус драма театры уллу залында бугюнлерде милли йырланы йырлайгъанланы гъасил чыгъарыв концерти оьтгерилди. Бу концертни халкъ ауз яратывчулугъуну республика центрыны къуллукчулары онгаргъан эди. Концертге милли йырланы йырлайгъанлар алданокъ тийишли нойде гъазирлик герсюн учун радиовещаниени ва телевидениени Дагъыстан комитети де оьз ягъындан боллагъан кьмегин этгенини де айрыча эсгерме тжюше.

Концертде отуздан да артыкъ номер бар эди. Дагъы да ачыкъ этип айтгъанда, бу концертге 25 районну йыравлары къуршалды. Унцукул райондан П. Магъаеваны, О. Зубаировну, Совет райондан М. Абасовну, Новолак райондан Тайбат ва Гъабибула Наллаевлени, Буйнанск райондан эрпелили къартланы хорун кеп санавдагы къравчулар айронкъа бек ушатдылар.

СУРАТЛАРДА: эрпелили къартланы, къызларлыланы хорлары ва Лаваша райондан А. ШАПИЕВА йырлайгъан вакъти.

Гъ. АБДУЛЛАЕВ чыгъаргъан суратлар.

ОЙЛАШАМАН

«Ленин ёлу» газетни 27-нчи январда чыккъан номеринде М. Тажмашовни макъаласын охутъанда, гъатлай ва юртлагъа тамаша, айронкъа ишчилени, тжюбюнде рын яхшы кьотеги адамлардан депутатлар сайлгъан, янгыртн къурун чалтлашажакъ ва халкъланы арасындагы дослукъ беклемеже, деп ойладым.

Мен оьаюм давдан сонгъу йылларда комсомолда, КПСС-ни члени гьисапда, юрт хозяйствода ишлей туруп, оьзюню аслу ишимден кьайры тюзлюкню якълап, колхозчуланы ишаву яхшы болсун деп хыйлы кемчиликлеге кършы ябушгъанман. Бир-бир гезиклер шо къастларымны ишавгъа да чыгъаргъанман. Амма кьбюсю гезиклерде утдургъанман. Эл учун чалышагъан айры-айры адамлар болса да, халкъны ишаву кеп йылланы узатгъылда тюзлемей тургъан. Янгыз оьзалар учун ишайгъанланы санаву ва гюцю артыкъ болгъан буса ирай.

А. Жацаевни бир ширьусунда булай сьзлер бар:
Гъарам яшап гъар гюя оьлюп гетгиче
Гъалал яшап бир гюя оьлюп гетейим.

Гъалиги девюрде бизге берилген ихтиярлардан пайдаланып иш уланлагъа ва кьызлагъа мен де бир насигъат этмеге сюемен.

Аявлу ёлдашлар, религия, биз барыбыз да биригип биревден де ва бир къыйынлыкъдан да тартынмайгъан, халкъны гъайын этеген адамлардан депутатлар сайлайыкъ. Шолай этмесек бизин ишаву-буз алгъа гетежеги шекли. Магъа бу йыл 60 йыл бите. Къалгъан оьмюрюмню адамланы насиви учун, яхшы ишлеп, рагъмулу болуп йиберме хыйлым бар. Адамны гъайын этил бары да затдан алдын. Мен шолай ойлашаман.

М. ШАГЪГЕРЕЕВ,
Чагъаротар.

